

Betreft: nieuwsbrief januari – april 2009
Project: autisme in Iași, Roemenië

Looptijd: 2008 - 2010
Opdrachtgever: stichting ZZG –grenzenloze zorg-
Door: Anke van Wijk (projectleiding)
Datum: april 2009

Inleiding

In het kader van het project 'Autisme en Iași' wordt drie tot vier maal per jaar een nieuwsbrief geschreven voor betrokkenen. In de nieuwsbrief worden de activiteiten in het kader van dit project weergegeven.

Stuurgroep

In het voorjaar 2009 heeft de stuurgroep 2 bijeenkomsten gehad. Hierin werd de voortgang van de diverse activiteiten binnen het project besproken. Tevens werd afgesproken de activiteiten binnen de samenwerking met de universiteit in Iași dit jaar in gezamenlijkheid uit te voeren.

Belangrijke 'steunpersonen' in Iași

Vlnr: Raluca (psycholoog: vertaling) Teodora (psycholoog Sf Andrei: organisatie), Antoinette (Stichting Dominique: coördinatie), Dr. G. Ciobaniu (arts, directeur Sf Andrei: faciliteren van alle activiteiten), Inge (Stichting Ancora Salvarii: tolk, vertaling lesmateriaal).

Het project autisme en Iași kan zo goed draaien zijn omdat er heel veel mensen zich in Nederland en in Iași inzetten. Een aantal per personen in Iași zijn bijzondere steunpilaren van dit project. Door hun bevlogen inzet om ons onze activiteiten te kunnen laten uitvoeren. Zonder hen zou dit project niet zo succesvol kunnen zijn!

Lesweek 4, maart 2009

Binnen het project zijn totaal 8 lesweken gepland.

Op 21 maart zijn vijf docenten naar Roemenie gereisd voor de vierde lesweek:

- Bert van de Meeberg (Arts Verstandelijk Gehandicapten, Lunet zorg / NL)
- Dorothy Duchatelet (psycholoog, docent Fontys / België)
- Robert de Hoog (fysiotherapeut, Sensorische Integratie therapeut, Lunet zorg / NL)
- Anke van Wijk (Autismeconsulent, Lunet zorg / NL)
- Trudy Bax (Autismeconsulent, Lunet zorg / NL)

Net voor de lesweek in maart begon, hadden we op zondag even tijd om buiten de stad iets van de cultuur en het land te ervaren. Heel indrukwekkend!

pottenbakkerij op het platteland Op bezoek in een woning op het platteland

Er zijn 4 cursusdagen geweest met totaal zo'n 180 deelnemers.

De lessen zijn gegeven aan dezelfde drie doelgroepen als tijdens de vorige lesweken: professionals, ouders en werkers. Voor de eerste keer is een vierde groep op eigen verzoek apart geschoold, de psychiaters.

Het thema van deze lesweek was "waarneming (en sensorische integratie), betekenisverlening en communicatie". In de vorige week was het thema "Verduidelijking". Het thema van deze lesweek sluit hierop aan.

Sensorische Integratie gaat over de verwerking van de zintuigprikkelers en de samenwerking tussen de

cultuuruitwisseling tijdens de les; Roemenen in polonaise

verschillende zintuigen. Waarom doet een kind met autisme soms de handen voor de oren en lijkt een ander kind onverschillig voor harde geluiden? Hoe kan je het ingangsniveau van de verschillende zintuigen meten en wat kan je met deze informatie?

Welk effect heeft het anders waarnemen op je betekenisverlening en je gedrag?

Rondom het thema communicatie is ingegaan op vragen als: Hoe begrijpt een persoon met autisme? Hoe kom je er echter op welk niveau en met welke vorm een kind met autisme communiceert? Hoe kan de communicatie worden aangepast?

Hoe maak je de ander duidelijk wat je van hem verwacht? Het is geweldig om te zien, tijdens de werkbezoeken, dat de lesstof van de vorige weken wordt gebruikt in de dagelijkse praktijk. Ook in de uitwerking van de huiswerkopdracht van november 2008 is te zien dat iedereen serieus en gemotiveerd met de materie aan de slag gaat. De zaal zat dan ook weer vol met leergierige cursisten!

Alle cursusdagen is Inga Smelik onze tolk geweest.

Parallel aan deze cursus werd in hetzelfde dagcentrum tweemaal een dagdeel les gegeven aan artsen en psychiaters. In november was hun interesse al overduidelijk en kwam de vraag om dieper in te gaan op de diagnose autisme. Wat is dat nu precies voor aandoening en hoe onderscheid je die van andere aandoeningen? Dorothy Duchatelet en Bert van de Meeberg hebben deze cursus gegeven. Voertaal was Engels (Inga tolkte immers in het andere lokaal), een van de artsen vertaalde in het Roemeens. De evaluatie was erg positief. Er werd gevraagd om een vervolg in de vorm van casuïstiekbespreking.

Werkbezoeken

Naast de lesdagen zijn er werkbezoeken gebracht aan verschillende voorzieningen voor kinderen met een verstandelijke beperking in Iași, waaronder enkele dagcentra en de instelling Galata. Door Robert de Hoog en Trudy Bax zijn een aantal kinderen onderzocht. Door Dorothy en Bert is een aantal dagen spreekuur gehouden, waarin een groot aantal vragen van ouders over hun kind aan bod zijn gekomen. Spreekuur of onderzoek doen is erg intensief. Het heeft ook risico's in zich: er wordt erg veel waarde aan de uitspraken van onze deskundigen gehecht, terwijl je maar een kort en vluchtig onderzoek kunt doen.

Dorothy en Bert zijn mee gegaan met het Mobiele Team. Dit team bestaande uit psycholoog, maatschappelijk werker en fysiotherapeut gaat naar de gezinnen toe in de dorpen rond Iasi. Op deze manier worden de kinderen bereikt die niet naar het dagcentrum komen. Hun ontwikkeling kan worden gevolgd, er kan passend ontwikkelingsmateriaal worden meegenomen, ouders kunnen hun vragen kwijt, er is een contact met de zorgverlening. Het team kan ongeveer 50 gezinnen aan, ze hebben er nu 150 in portefeuille!

Hard werken ook tot in de late uurtjes in het hotel

Samenwerking met de Universiteit

In november 2008 is een intentieverklaring getekend voor langdurige samenwerking op onderwijsgebied tussen de faculteit Psychologie van de universiteit van Iași en Universiteit Fontys, afdeling OSO.

Op 25 maart 2009 brachten we een bezoek aan prof. Gherguț en zijn docententeam. We hebben gesproken over een nieuwe studiedag voor de studenten. Mogelijk dat in juni 2009 twee vermaarde sprekers op het gebied van autisme meegaan naar Iasi, namelijk Theo Peeters en Hilde de Clerq. Echter vanwege de examentijd is het niet mogelijk om in juni gastsprekers in te plannen. Er is gesproken over het weer organiseren van een symposiumdag november 2009. Het thema van die week wordt "autisme en gedragsproblematiek".

Er is, vanuit de universiteit, een verzoek aan ons gedaan om een bijdrage te leveren aan het symposium ter gelegenheid van het 150jarig bestaan in september 2010.

Verheugend nieuws is dat Gherguț aangaf dat het onderwerp autisme een vast onderdeel wordt in de opleiding tot psycholoog. Na de zomervakantie eerst nog als

pilot, maar de intentie om structureel aandacht te besteden aan autisme is positief. De samenwerking met Fontys Universiteit kan hierin meer gestalte krijgen.

Robert en Bert in gesprek met de opleidingscoördinator

Losstaand van het project 'autisme en Iasi' is er, door Robert (fysiotherapeut) en Bert (arts), een oriënterend bezoek gebracht aan de universiteit fysiotherapie. Vanuit de universiteit wordt aangegeven dat zij graag willen samenwerken met Nederland. Of en hoe we dat eventueel verder vorm gaan geven, zal in de toekomst duidelijk worden.

Netwerk in Iasi

Een tweede doel van het project is het ontwikkelen van een samenwerkingsnetwerk. Hierbij denken we aan het bundelen van krachten tussen onder andere ouders, professionals van dagcentra, universiteit en kindbescherming. Ook deze keer heeft er weer een ontmoeting plaatsgevonden met de directeur van de kindbescherming, dhr. P. Penciu.

Tevens is een gesprek geweest met de voorzitter van de oudervereniging voor autisme in regio Iasi. Anke heeft drie interviews gehad met journalisten van drie kranten in Iasi. Hierin wordt aandacht gevestigd op het project, de doelstellingen en de voortgang.

Het thema in de volgende lesweek zal zijn ouderparticipatie, of ook wel de samenwerking tussen ouders en de zorginstellingen en scholen rond een kind met autisme.

Literatuurvertaling

Anke bij de uitgever Polirom in gesprek met Lucia Dos, Rights Manager

Vorige lesweek is contact gelegd met de uitgeverij Polirom. In de tussenliggende tijd is er via de mail contact geweest. Deze lesweek zijn we weer bij de uitgever geweest. Vrijwel zeker is dat als eerste een boek van Theo Peeters dit jaar uitgegeven zal gaan worden. De komende maanden zal het vertalen

starten en zal het contract tussen de uitgevers getekend gaan worden. Mevrouw Ana Ivasiuc is benaderd om het boek van Theo Peeters te vertalen. Zij zal zich hierop oriënteren in april- mei. Ana heeft Nederlands gestudeerd en jaren in Nederland gewoond.

De aanwezigheid van Theo Peeters, de auteur van het boek, in juni zal benut worden voor verdere afstemming. We zijn heel blij met de ondersteuning en adviezen rondom de boekvertaling van de heer Boer, voormalig uitgever in Nederland.

Boekarest

Normaal hebben we op de terugreis ruim 7 uur wachttijd in Boekarest. Dit keer liep dat heel anders. We werden met een taxibusje opgehaald bij het vliegveld en kregen een rondtour door de stad. De chauffeur van de bus en de secretaresse van Dhr. G Kuijs (Archicom) konden ons veel over de stad vertellen.

Gesprek in Boekarest op kantoor van Dhr Danut Ioan Fleaca, General director 1st District

In de ochtend was een ontmoeting georganiseerd met diverse personen in Boekarest. Men had vernomen van onze activiteiten in Iași en wilde hierover met ons informatie uitwisselen.

Bij dit gesprek waren aanwezig: directeur van de kamer van koophandel en een collega en twee directeurs van medische zorg/welzijnsinstellingen in sector 1 en 6.

Bij dit gesprek was ook mevrouw Ana Ivasiuc aanwezig (vertaler van boek Th Peeters). Daarnaast was er een ouderpaar van een volwassen dochter met autisme. Het probleem dat ter sprake kwam, is het ontbreken van een zinvolle werkplek of dagbesteding voor mensen met autisme vanaf de leeftijd van 18 jaar. Autisme wordt niet door de overheid erkend na 18 jarige leeftijd. Er bestaan geen specifieke dagbestedingvormen of sociale werkplaatsen voor mensen met een beperking. Als mensen 18 worden vervalt de dagopvang en komen jong volwassenen veelal thuis te zitten. Duidelijk was dat alle partijen van harte bereid zijn de situatie te veranderen. Hierbij willen ze graag gebruik maken van de expertise uit Nederland en België. De afspraak is gemaakt dat de betrokkenen een plan opstellen waarin de mogelijke bijdrage vanuit Nederland en België. Verdere verkenning zal in 2009 plaats vinden.

Tevens is contact gelegd met Prof. Gheorghe Nicoleascu van de faculteit Nederlands in Boekarest. Hij heeft ons in contact gebracht met Ana Ivasiuc. We blijven contact houden in het kader van mogelijke samenwerking rondom onze eventuele activiteiten in Boekarest.

Vijfde lesweek juni 2009

De voorbereidingen van de vijfde lesweek zijn gestart. Het wordt de week van 20 juni. Het thema zal zijn ouderparticipatie. Theo Peeters en Hilde de Clerq gaan als docenten mee tijdens deze lesweek. We kunnen trots zijn op deze docenten binnen dit project. Deze twee deskundigen reizen de hele wereld af om lezingen en scholing te geven in autisme. Hun komst is een waardevolle bijdrage aan het project in Iasi! Beiden zijn werkzaam bij het opleidingscentrum autisme in Antwerpen, dat onderdeel is van de Fontys Universiteit. Verder zal de week gevuld zijn met onder andere werkbezoeken, contact uitgever en contact met de universiteit.

Financiën subsidie

Overheidssubsidie (NDCO) voor dit project liep tot februari 2009. Omdat Roemenie in 2007 is toetreden tot de Europese Unie is het verlenen van subsidie over de overige projectjaren niet mogelijk.

De komende jaren zal het deskundigheidsbevorderingproject wordt gefaciliteerd door sponsoring.

KLG europe is hoofdsponsor van dit project.

• **Consultants**
• **Architects**
• **Engineers**

Ook Archicom en E. van Wijk transport hebben het project gesponsord. Daarnaast zijn er andere financieel ondersteunende partijen

Planning mei - augustus 2009

- Verdere voorbereidingen boekvertaling
  - Contracten uitgevers
  - Contract vertaalster
  - Afspraken planning – nalezen
- Uitwerking programma ten behoeve van 5e lesweek juni 09
  - Werven docenten
  - Uitwerken huiswerkopdracht
  - Voorbereiden lesprogramma's en planning
- Planning overige lesweken november 2009 en 2010
- Contacten Boekarest
- Verdere activiteiten rondom sponsorwerving
- Activiteiten in het kader van PR: artikelen, website etc
- Stuurgroep bijeenkomsten
- Uitwerking activiteitenplan universiteit in het kader van het project
- Algemene voortgang.

De volgende nieuwsbrief zal in augustus 2009 verschijnen.